

Ljubljanski Škofijski list.

== Leto 1906. ==

V Ljubljani, 1906.

Tisk Katoliške Tiskarne v Ljubljani.

== KAZALO ==

k 41. letniku (1906)

Ljubljanskega Škofijskega Lista.

(Skupaj 9 števil.)

A

<i>Alozijevišče</i> , za l. 1906/7 sprejeti gojenci	99
<i>Anton Bonaventura dr. Jeglič</i> , pismo duhovnikom ob novem letu 1906	1
<i>Apostolstvo</i> molitve	111

B

<i>Birmovanje</i> in kanonična vizitacija l. 1906	15, 48
---	--------

C

<i>Cerkveniki</i> , načrt reda za cerkvenike in orglavce	89
<i>Cerkveniki</i> , podporno društvo cerkvenikov v Ljubljani	96

D

<i>Declaratio</i> Papae Pii X. de vi capituli „Tametsi“ Concilii Tridentini circa matrimonia catholicorum et mixta in Germaniae imperio	67
<i>Decretum</i> S. C. Conc. de dispositionibus requisitis ad frequentem et quotidianam Communionem eucharisticam	68
„ S. C. Concilii de seminariorum alumni	68
<i>Dekanski shod</i>	14, 73
<i>Deželna bramba</i> , dušno pastirstvo	94
<i>Društvo dobredelnih gospa</i> v pomoč dijakom	110
<i>Duhovne vaje</i>	60, 111, 118

F

<i>Fastenhirtenbrief</i>	29
<i>Fastenmandat</i>	38

H

	Stran
<i>Hirtenbrief</i>	29
<i>Hirtenbrief der Erzbischöfe und Bischöfe Österreichs</i>	103

I

<i>Imenik duhovnikov, ki so se udeležili l. 1906 duhovnih vaj</i>	111, 118
---	----------

K

<i>Kanonična vizitacija in birmovanje v l. 1906</i>	15, 48
<i>Kapelani in župnijska pisarna</i>	113
<i>Konkurzni razpis</i>	16, 40, 48, 60, 72, 87, 99, 112

M

<i>Marijine družbe</i>	15, 48, 50
----------------------------------	------------

N

<i>Nbbiranje milodarov za pogorelce v Starem trgu pri Ložu</i>	72
<i>Načrt reda za cerkvenike in orglavce</i>	89
<i>Naznanilo o sprejemu v kn. šk. zavod sv. Stanislava v Šent Vidu nad Ljubljano za l. 1906/7</i>	58
<i>Novomašniki</i>	59

O

<i>Odlok kongregacije sv. zbora o pogostem in vsakdanjem prejemanju sv. obhajila</i>	43
<i>Oklici avstrijskih podanikov, ki bivajo na Ogrskem, pa se poroče v Avstriji z avstrijskimi podaniki</i>	39
<i>Organske določbe za dušno pastirstvo pri .c. kr. deželni brambi</i>	94
<i>Orglavci, načrt reda za orglavce</i>	89
<i>Osrednja organizacija avstrijskih katolikov</i>	45
<i>O sv. zakonu</i>	57
<i>O varstvu deklet</i>	54, 97

P

<i>Pastirski list avstrijskih škofov duhovnikom</i>	107
" " " " vernikom	101
" " postni	17
<i>Pastoralna konferenca</i>	14
<i>Periodična poročila in izkazi za l. 1906</i>	87
<i>Pija X. pismo: Ad archiepiscopos et Episcopos universumque Clerum et populum Galliae</i>	62
" " " Circa Pianam sodalitatem pro Austriae imperio	61
" " " De ratione studiorum Sacrae Scripturae in seminario clericorum servanda	49
<i>Pismo knezoškofa dr. Ant. Bon. Jegliča duhovnikom ob novem letu</i>	1
<i>Pius-Verein</i>	45
<i>Pogodbe glede vzgoje otrok pri mešanih zakonih ogrskih podanikov</i>	71
<i>Pogorelci</i>	72
<i>Poroke naborni dolžnosti podvrženih oseb</i>	110
<i>Poročilo o delovanju Sodalitatis Ss. Cordis l. 1905</i>	81

	Stran
<i>Postna postava</i>	28
„ „ za c. kr. deželno brambo	39
<i>Prošnja</i> „Podpornega društva cerkvenikov v Ljubljani	96
<i>Protest</i> zoper napad na nerazvezljivost svetega zakona	40
„ gegen das Attentat auf die Unauflösbarkeit der Ehe	40

R

<i>Raziskavanje</i> po maticah	60, 100
<i>Razpis</i> J. N. Schlackerjeve ustanove	98
<i>Razpored</i> posvetovanja pri III. shođu voditeljev Marijinih družb 18. aprila 1906	48
<i>Readjustiranje</i> pravnomočno potrjenih fasij	85

S

<i>Shod</i> dekanski	14
„ voditeljev Marijinih družb	15, 48, 50
<i>Sirotiški sveti</i>	115
<i>Skrb</i> za ohranjenje umetnostnih spomenikov	69
<i>Slovstvo</i>	98, 112, 118
<i>Sodalitas</i> Ss. Cordis	81
<i>Sodnost</i> c. kr vojaške duhovščine	70

Š

<i>Škofijska kronika</i>	16, 40, 48, 60, 72, 87, 100, 112, 118
------------------------------------	---------------------------------------

U

<i>Umetnostni spomeniki</i>	69, 117
---------------------------------------	---------

V

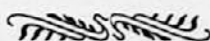
<i>Varstvo</i> deklet	54, 97
<i>Vojaška duhovščina</i> , nje sodnost	70
<i>Vsakdanje</i> prejetanje sv. obhajila	43
<i>Vzdržavanje</i> umetnih in zgodovinskih spomenikov	117

Z

<i>Zakoni</i> katoličanov in mešani v nemškem cesarstvu	67
<i>Zapisnik</i> dekanijskega shoda	73
<i>Zavod</i> sv. Stanislava	58, 118
<i>Zdravilišče</i> v Toplicah	117
<i>Zgodovinski spomeniki</i>	117

Ž

<i>Župnijska pisarna</i>	113
------------------------------------	-----

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. I.

Vsebina: 1. Vsem častitim gospodom duhovnikom. — 2. Razne konference. — 3. Kanonična vizitacija in birmovanje v letu 1906. — 4. Konkurni razpis. — 5. Škofijska kronika.

1906.

1.

Vsem čč. gg. duhovnikom.

Vsem gospodom veselo in srečno novo leto! V letu 1905. smo zopet napredovali. Pouk mater se je v več dekanijah dobro začel, celodnevno češčenje presv. Rešnjega Telesa se je povsod izborno obneslo, zaželeni zavodi sv. Stanislava so se slovesno otvorili in prav srečno začeli, izobraževalna društva so se nekoliko pomnožila, Marijine kongregacije se zakonito razvijajo in se bolj odločno vodijo, družba sv. Družine se razcvita, tretji red svetega Frančiška napreduje, delavska in gospodarska organizacija se učvrščuje, politično, znanstveno, vzgojno in poučno časopisje se razširja; za časno in večno korist ljudstva se je prav mnogo storilo. Duhovniki in katoliški lajiki delamo skupno in složno. Hvala Bogu za vse milosti in za ves blagoslov, ki smo ga od Njega prejeli.

Nastopilo je novo leto, katero utegne za Avstrijo sploh, in za Kranjsko še posebej jako važno in imenitno, morda usodepolno postati. Mi duhovniki moramo biti pripravljeni na vse, vse sile moramo napeti, da v splošnem polomu obvarujemo naše ljudstvo in ga vzdržimo na pravem potu življenja. Naj omenim in pretresem nekatera bolj važna in zapletena vprašanja, da bodemo mi duhovniki složni v načelih in delovanju.

1. Splošna in enaka volivna pravica.

To je vprašanje, katero pretresa Evropo, Avstrijo in našo domovino. Tiče se tudi nas duhovnikov in našega pastirovanja. Kaj naj iz našega versko-političnega stališča o njej mislimo, kako naj ljudstvo poučujemo in vodimo? Da nam bo ta zadeva jasna, moramo nekoliko temeljnih načel in misli razviti.

1. Ali je prostost neomejena?

Vsled prostosti določujemo o sebi in svojih delih mi sami; nič naj nas ne ovira, mi smo sami svoji gospodarji. V tem je poznana zamamljiva moč čarobne besede: prostost. Toda ravno zavoljo te čarobne zamamljivosti je pa prostost tudi nevarna: neomejena hoče biti, brezobzirna hoče biti.

To pa ni mogoče; taka prostost bi bila grda samovoljnost. O, prostost naša ni neomejena. Najpoprej je navezana na nravni zakon, kakor nam ga že naša vest oznanjuje. Po naši naravi smo v zvezi s Stvarnikom in imamo odnošaje do bližnjega; tej zvezi in tem odnošajem primerno moramo živeti, tem primerno se moramo odločevati, v tem pravcu svojo prostost vporabljati. Zares, mi se moremo odločiti tudi proti tem zvezam in dolžnostim, toda onda smo svojo prostost zlorab-

bili in ta zloraba se nam pripisuje, mi smo zanje odgovorni.

Dalje mi nismo sami na svetu, mi živimo v družbi. V družbi se moramo drug na drugega ozirati, mi ne smemo storiti vsega, kar bi mogli: ko bi delali tako brezobzirno, ne bi mogli skupno živeti, družba bi razpadla, saj bi nastala vojska vseh proti vsem, močnejši bi zmagal in slabejšega zatrl. Ali ne vidimo tega na Ruskem, pa tudi na Francoskem, kjer se v imenu prostosti dogajajo najgroznejša nasilstva in tako velike škode, da je mnogo družin prišlo na beraško palico: to ni plemenita prostost, ampak brezsrčna, grešna samovoljnost.

V družbi torej moramo prostost omejevati z ozirom na sodruge. Tako zahteva naša narava, zahteva naravni in nravni zakon. Zato imajo pa že prostovoljna društva svoja pravila, po katerih se mora poedinec ravnati, ako hoče biti v društvu. Tem pravilom se vsakdo pokorava, ker je pri sestavi sodeloval, ali se jim prostovoljno podvrigel in ker se jih z izstopom iz društva more iznebiti, ako so mu neznosna.

Zraven prostovoljnih društev obstoje tudi nujne družbe, v katerih mora vsak človek biti. Omenim družino in državo. V družini se rodim, v družini se razvijam in razvijem; izven nje biti ne morem. Vežejo me družinske vezi, omejujejo mi mojo prostost. Ako se na te vezi ne oziram, pa hočem prostost uživati in postanem svojevoljen, nastane v družini razdor, nemir, nezadovoljnost, nesreča. Da bode mir, moram si svojevoljnost omejiti, ali pa na žalost vseh družino zapustiti.

Onda smo v državi. Tu je vrhovna oblast. Nravni zakon zahteva, da se tej oblasti drage volje pokorimo; saj država ne bi mogla doseči svojega namena v občno korist in moralala bi razpasti, ako vrhovne oblasti ne bi hoteli priznati, pa bi vsakdo hotel imeti svojo voljo.

Vrhovna oblast v državi, naj bode absolutna ali konstitucionalna monarhija, republika

ali ljudovlada, je dolžna pospeševati vsesplošno blaginjo, ne pa samo blaginje enega stanu ali ene stranke. In ravno v tem je umetnost in težava vladanja, koristi posameznih slojev tako urediti, kakor zahteva skupnostni napredek. Pa tudi posamezni sloji se morajo z ozirom na druge omejevati in brzdati, da ž njimi ostanejo v ljubezni in da bo v skupnosti vladala edinost in sloga, ne pa razpor in razdor. Tako razmerje vrhovne oblasti in posameznih slojev zahteva naravni in nravni zakon, ki pa prihaja od Onega, ki je človeka ustvaril in sicer ustvaril družabnega.

To vrhovno oblast so pa vladarji posebno po reformaciji jako zlorabili. Zloraba se je maščevala; ljudstvo teptano se je uprlo in od tod silne prekucije po vsej Evropi in po vsem svetu. Ljudstvo je hotelo zlorabo vrhovne oblasti preprečiti, pa je zahtevalo, naj se mu da pravica pri vladanju sodelovati ali naravnost ali pa po svojih izbranih zastopnikih. Od tod ustavne monarhije, od tod postavodajalne zbornice v republikah. V Avstriji je vladar narodom ustavo poklonil

In zares, ako vidi človek v postavi tudi svojo voljo, svoje delo, se ji laglje podvrže, si prostost laglje omeji in življenje svoje po postavi uravnava.

2. Sodelovanje pri zakonodajstvu.

Da ljudstvo pri zakonodajstvu sodeluje, posebno tam, kjer je že bolj omikano in se bolj zaveda, to ni proti nobeni verski resnici ali nravnostni zahtevi, pač pa je to človeški naturi jako primerno. Toda varovati se je treba raznih jako nevarnih akoravno zamamljivih zmot. Zmota je trditi, da je ljudska volja vir pravice in vir veljavnosti sklenjenih zakonov, da se torej ljudska volja zgoditi mora.

Ta zmota bi bila usodepolna. Kdor tako govori, Boga stvarnika vedoma ali nevedoma taji. Le Bog Stvarnik je vir vsega prava, neposredno od Njega izvira obveznost vseh zakonov. Naravni zakoni, ki so ute-

meljeni v človeški naravi prihajajo od Njega, Stvarnika narave, pozitivni zakoni pa se morajo s temi naravnimi ujemati, ali jim vsaj ne biti protivni in prihajati morajo, ali vsaj potrjeni biti morajo, od vrhovne oblasti, katero vsaka državna skupina že po svoji naravi zahteva. Vse to morajo zastopniki ljudstva imeti pred očmi. Naravna dolžnost jih veže, da skrbe za blaginjo vsega ljudstva, ker za to so izbrani in ker je za to tudi vsaka oblast v državi, naravna dolžnost jih veže, proučavati potrebe vseh slojev ljudstva in iskati potov, potrebam tako zadostiti, da celota ne trpi, da se nobenemu sloju na bitno škodo drugih posebne izredne koristi in ugodnosti ne dajejo; naravna dolžnost jih veže, da so vsem pravični, da se ozirajo na naravne in pozitivne božje zakone in se le v mejah teh gibljejo, da sploh spoznajo Boga nad seboj, pred katerim so v vesti odgovorni za svoja dela. Le onda, ako se v tem duhu ljudsko zastopništvo smatra in tudi vrhovna oblast predloge postavi v tem smislu potrdi, se bode ljudstvo vsaki postavi, lahki ali težki, v vesti pokorilo in sploh mirno, zadovoljno ostalo.

Vse drugače pa je, ako se Bog vedoma ali nevedoma taji in se mora onda trditi, da je ljudstvo „souverain“, da je njegova volja vir vsega prava in veljavnosti zakonov. Tedaj ni več govora o naravnih zakonih, ljudska volja je neomejena. Zastopniki ljudstva so dolžni paziti edino le na ljudsko voljo, njej morajo dati obliko postave in obveznosti; kar zastopniki ljudstva kot izraz ljudske volje sklenejo, to mora vrhovna oblast potrditi in izpeljavati, saj ta oblast prav za prav le v imenu ljudstva, le kot od ljudstva pooblaščen posluje. Kaj pa iz teh nazorov sledi? Despotizem in tiranstvo. Poglejmo!

Kaj pa je ljudska volja? Je li kdaj enotna? Kar hoče en del, ker mu ugaja, to zametuje drugi del, ker mu ne ugaja. Kdo naj zmaga? Tisti, ki ima za svojo voljo več zastopnikov in dobi večino glasov. Ne gleda se na višji zakon, kateremu se moramo vsi pokoravati,

ne gleda se na splošno korist, ampak najbolj na večino glasov. Kaj pa je ta večina glasov? Ali ni to materijelna, fizična sila? ali je modrost in pravičnost zmeraj tam, kjer je večina glasov? fizična sila? In tej fizični sili se mora ukloniti drugi del ljudstva, ki je morda bolj moder in ima pravico na svoji strani! Ukloni se, toda ne v vesti, ampak le prisiljeno po zunanje in vse poizkuša, da se tega jarma otrese, da svoji volji k zmagi pomaga, nasprotnike pa s pridobljeno večino glasov potlači.

Od tod silne borbe pri volitvah, kjer se odbirajo zastopniki. Kdo bode zastopnik moje volje? On, ki dobi čeprav le malo večino glasov: zastopal bode mojo voljo, zatiral voljo drugače mislečih. Torej tudi tukaj vlada načelo sile in nasilstva. Ne gleda se toliko, če je zastopnik sposoben, če je veren in pripozna Boga nad seboj, če se bode prizadeval za vseobčno korist skupnosti, če je vesten in prepričan o odgovornosti pred Bogom; ne gleda se pri borbi za zastopnika na te sposobnosti, ampak le na to, kako je zastopnik spreten in voljan moji volji k zmagi pomagati, mojim koristim brezobzirno služiti, temu delu ljudske volje ustrezati.

Ako se torej sicer opravičena zahteva po sodelovanju pri zakonodajstvu postavi na načelo o neodvisni ljudski volji brez ozira na Boga in Njegove zakone, vlada v društvu fizična sila; kjer je pa fizična sila, tam je tudi fizičen odpor, tam je veden nemir, tam sovražstvo, tam vojska vseh proti vsem.

In ali ni liberalizem v Avstriji po teh načelih deloval? Ali ni volivnih okrajev po svoje prikrojeval, da so zmagovala njegova načela po umetnih večinah nad pravimi večinami in ali niso odtod prišli oni zakoni, po katerih je zmagoval kapitalizem, so se uničevali in se še uničujejo srednji in nižji stanovi, se je namnožil proletarijat in izlegla prekucijska socijalna demokracija? In obstrukcija, po kateri je manjšina večino siloma potlačila, ali ni ona dete tega krivičnega nasilnega liberalnega sistema, ali ne postopa

popolnoma v njegovem duhu? Sila zmaguje, sila vlada. — Te usodepolne zmote se moramo varovati.

3. Demokracija.

Ogibati se moramo pa še drugih ne manj usodepolnih zmot. Z zahtevo, da mora ljudstvo pri zakonodajstvu sodelovati, se širi tudi zahteva po splošni enakosti vseh ljudi. Zato naj se odstranijo vse predpravice posameznih stanov, odpravi dolžnost pokorščine do višjih stanov, odpravi razlika v premoženju, razdere monarhična oblika držav in vpelje popolna ljudovlada. To zahteva socialna demokracija — Ali je pa taka popolna enakost ljudi mogoča?

Popolna enakost ljudi je nemogoča. Saj je mnogostranska neenakost že v naši naravi utemeljena. Neenakost je v starosti; neenaka sta oba spola, saj imata neenak poklic in zato tudi neenake, ker poklicu primerne, telesne in duševne sposobnosti; neenake so telesne moči in dušne lastnosti posameznih ljudi.

Zraven pride tudi družabna neenakost; saj mora v društvu biti oblast, ki društvu načeluje, in kolikor bolj obsežno je društvo, kolikor bolj številne, mnogostranske so njegove naloge, toliko bolj potrebno je raznovrstno uradništvo, ki naj društvene posle vodi. Od tod izvira nova neenakost; kjer se ta neenakost ne pripozna, tam vlada divja anarhija.

Tudi neenakost premoženja se nahaja povsod. Kdor je bolj spreten, bolj varčen, bolj srečen, si premoženje pomnoži; kdor ni spreten, varčen, skrben, srečen, premoženje izgubi. Naj bi se premoženje sto in stokrat enako porazdelilo, enakost ne bi nikdar dolgo trajala. Iz te neenakosti pa izvira tudi neenakost življenja sploh. Kdor ima premoženje, laglje živi, si laglje kaj privošči, si lahko še več posestev pridobi, se laglje visoko omika.

Sploh sloni vsa naša civilizacija na neenakosti stanov in poklica: tovarne s stroji, svetovni promet, mehanični in tehnični napredek je nemogoč brez ljudi, ki obdelujejo

polja, kopljejo po rudokopih, se mučijo po tovarnah in nemogoč brez ljudi, ki ta dela vodijo, jim na čelu stoje, rudnike in tovarne in prometna sredstva posedujejo.

Tu se pa upira socialna demokracija, ne trpi razlike stanov, posebno ne trpi razlike premoženja. Te razlike hoče odpraviti, kar pa ni mogoče, ako se ne prevrne in prekucne ves sedajni družabni red. In zares socialna demokracija ima ta namen. Zato hoče v roke dobiti politično oblast v parlamentih; naglašuje ljudsko voljo kot edini izvor vsega prava, hoče splošno in enako volivno pravico, da bi v parlamentu dobila večino in „s svojo ljudsko voljo“ uničevala družabne, posebno premoženjske neenakosti. Ker ji pa to prepočasi gre, označuje nasilno prekucijo, ter svoje čete na razna nasilja pripravlja. Zadnje dni smo vse to gledali posebno v Rusiji, pa tudi v Avstriji so se dogajali nekateri krvavi poizkusi. In reči moramo, da se ideje socialne demokracije širijo in krvava prekucija po vseh državah ni nemogoča, marveč verjetna.

Protitej nevarnosti moramo postaviti krščansko demokracijo¹⁾, katera mora zavreči, kar je pri socialni demokraciji napačnega, pogubnega, sprejeti pa, kar je pri njej zares dobrega in koristnega.

Po mogoči enakosti naj koprni tudi krščanska demokracija. In v marsikaterem oziru je enakost mogoča, deloma tudi že izpeljana.

V cerkvi smo vsi enaki: vsi moramo iste nauke verovati, vsi iste zakramente prejemati, istim oblastim pokorni biti, iste zapovedi božje in cerkvene izpolnjevati, vsem so odprte vse cerkvene službe, vsi imamo isti zadnji namen. Pred Bogom ima prednost le tisti, kateri svoje dolžnosti bolj natanko izpolnjuje, in ako Bog kateri stan hvali, hvali in povzdiguje siromake, trpine.

¹⁾ Leo XIII. v okrožnici „Graviter de communi“; glej Append. ad Synodum str. 221 sqq.

Pa tudi pred državnimi postavami smo vsaj načelno vsi enaki. Vsem je zajamčena enaka obramba pravic, vsem zagrožena enaka kazen za enake krivice, pot k raznim državnim službam je vsem enako odprta, davke moramo vsi sorazmerno plačevati, za vojaščino smo vsi enako zavezani. Še od omike se nikdo ne zadržuje. Mnogoštevilne šole ponujajo vsem dovoljno splošne omike in šole za višjo izobrazbo so vsem enako pristopne; kdor pa ne more obiskavati višjih šol, se mu nudi v raznih društvih prilika za boljšo strokovno izobrazbo.

Se ve, vladati ne moremo vsi; imamo vladarja in razno deželsko gosposko, kateri moramo biti pokorni, za kar smo pred Bogom v vesti zavezani. Tudi premoženja nimamo vsi enako. Mi bogatejšim ne zavidamo; le to zahtevamo, da gospodarijo s premoženjem pravično, ne pa tako, da bi se oni v bogatstvu valjali, množice pa bi stradale in si ne bi mogle toliko prislužiti, da bi spodobno živele. Tako razmerje bi bilo krivično in gorje državam, katere s svojimi postavami tacega razmerja niso preprečile, marveč ga pomagale razvijati. Vzgojile so si socijalno demokracijo, ki jih bo razbila.

Mi za to socijalno demokracijo ne maramo; pač pa po navodilu Leona XIII negujemo krščansko demokracijo, ki prizna Boga, prizna cerkvene in državne oblasti, katerim mora in hoče izkazovati pokorščino, prizna družabno razliko stanov, posebno upravičenost zasebnega premoženja in zometuje le one naprave, po katerih teče vse bogastvo v roke nekaterih, da mora večina v kljub delu in varčnosti stradati, ter bogatinom robovati. Krščanska demokracija vse naravne razlike dopušča, in si prizadeva stanje nižjih, siromašnih stanov izboljšati, pa kliče na pomoč cerkev in državo, duhovnike in poštene lajike, in tudi siromašne stanove same združuje v razne zadruge, da bi si varovali človeške pravice in si priborili vsaj toliko blagostanja, da morejo spodobno preživeti sebe in svoje družine.

4. Volivna pravica: ali splošna in enaka?

Nemogoče je torej, da bi bili družabno vsi enaki, ker je to proti naravi človeškega društva; nič nas pa ne ovira, da se ne bi prizadevali za pravno in politično enakost vseh državljanov, katero je ljudstvo po raznih državah že doseglo in za katero se tudi v Avstriji ljudstva prizadevajo. Ako se varujemo zmot ravno naštetih: da ni Boga in je ljudska volja izvor vsega prava, ki ne pozna nobenih meja, nobenih naravnih zakonov, dalje da morajo biti vsi ljudje v vsakem tudi v družabnem oziru popolnoma enaki, posebno enaki v premoženju, ter se odreka pravica do zasebnega premoženja — ako se varujemo teh groznih zmot, moremo delovati za politično enakost vseh državljanov.

No, pa saj je ta enakost v naši ustavi načelno izrečena in vsaj deloma izpeljana. Enaka volivna pravica se pa vsem državljanom še ni podelila. Toda, ako je načelno izrečena politična ravnopravnost vseh državljanov, bi se jim morala tudi ta pravica resnično podeliti.

Ustava je dana, da se ljudstvo udeleži zakonodajstva. Pa kako? Po zastopnikih, katere voli. Ako je temu tako, se zdi, da bi moral vsak državljan, ko doseže gotovo starost, imeti pravico, da voli svojega zastopnika, po katerem bode pri zakonodajstvu sodeloval. Ali naj sodelujejo le nekateri sloji?

Ali naj se za volivno pravico zahteva posebna stopinja vseobčne omike? To danes ne velja; saj je mnogo šol, mnogo časopisov razširjenih po najmanjših vaseh in toliko raznih društev, da si prav lahko vsakdo pridobi toliko splošne omike, da spozna pomen volitev in uvidi vestno dolžnost izvoliti zastopnika, ki bode najbolj sposoben pri zakonodajstvu pospeševati splošno blaginjo in koristi posameznih slojev tako v sklad spraviti, da se ne kviri splošna korist.

Kaj pa, ali naj bi vsaj bogatejši imeli pri volitvah pretežnih pravic, izključili in omejili naj bi se siromašni sloji, posebno delavci?

Toda, ali ni ta razlika rodila socialne demokracije, ali niso kapitalisti svoje moči izrabili v korist sebi, stanu delavskemu, kmečkemu, obrtnemu, trgovskemu pa na škodo? Ali ne plačuje vsakdo davkov, ali ni vsakdo zavezan za vojaško službo, za davek krvi? Ali ni torej vsakdo z vso svojo osebnostjo navezan na državo in mu je do tega, da se razvija in razcvita, pravice vseh brani, koristi vseh pospešuje? Zato je upravičena želja, upravičena zahteva po volivni pravici, da vsaj na ta način sodeluje pri upravi države.

Morda je zato zmotno načelo splošne in enake volivne pravice, ker se ne ozira na družabno razliko ljudi? Da, v tem oziru je to načelo nevarno, tega ne moremo tajiti. Ravno ta nevarnost je mene vodila, da sem do sedaj omenjal in razkladal vse one razne strani v političnem in družabnem življenju, na katere moramo paziti sami, in katere moramo tudi vedno in vedno v govorih in časopisih povdarjati, da od načela splošne in enake volivne pravice odstranimo vse to, kar bi za družbo res moglo biti skrajno pogubno. Vkljub temu bi bilo vendar nespametno upirati se gibanju po splošni in enaki volivni pravici: saj ga zaustaviti ne moremo.

V več državah je ta pravica že vpeljana. Socialna demokracija jo zahteva, seveda v svojem prekucij-skem smislu; odnehala ne bo, dokler je ne dobi; pripravljena je siloma si jo priboriti. Prevzelo je gibanje tudi krščansko-socialne stranke, obvezelo skoraj vse delavske sloje, ki jo nujno zahtevajo. Gibanje je presilno, ustaviti ga ni mogoče, splošna in enaka volivna pravica se bo izvojskovala. Ali bi bilo pametno nasprotovati? Z nasprotovanjem bi delavce odbili od pravega pota krščanskega mišljenja in življenja, pa jih zapodili v tabor socialne demokracije na njihovo časno in večno nesrečo. Ali ni bolj prav, da stopimo v sredo gibanja in se potrudimo očistiti ga od

škodljivih sestavin in pritiklin ter mu dati oni pravec, ki se ne protivi naravnim in večnim božjim zakonom?

Pa tudi po tej poti premagamo socialno demokracijo, da ne pride siloma na krmilo države, ne izpelje nameravane krvave prekucije in ne preobrne vse človeške družbe. Od ljudstva izbrani zastopniki bodo za ljudstvo poskrbeli in take zakone sklenili, ki so za sedanje razmere potrebni, da se odpomore delavcu, da se reši kmet, reši mali obrtnik in trgovec. Upajmo, da še ni prepozno. Ako bi pa vendarle v volivni borbi zmagala socialna demokracija, bi mi imeli čvrste organizacije, da bi proti nasilstvu vladajoče demokracije mogli uspešen odpor uprizoriti in družabni red zopet vzpostaviti.

Mislím, da so to dovoljni razlogi, zahtevati od privilegiranih stanov, da v političnem življenju napuste svoje privilegije sebi in skupnosti na korist. K ljudstvu naj se ponižajo, z ljudstvom naj se združijo v boj zoper nevarno socialno demokracijo, da rešimo, kar se še rešiti more.

5. Naša naloga.

Ko prodere zahteva po splošni in enaki volivni pravici, se bodo razcepila ljudstva še bolj odločno kakor do sedaj samo v dva tabora. V enem bodo zbrani vsi, ki verujejo v Boga Stvarnika, ki se nam je razodel po Jezusu Kristusu, ter nam v katoliški cerkvi oznanja večne resnice, ponuja sredstva pravega življenja v dosego večnega namena in oznanja Njegovo sveto voljo. V drugem taboru pa bodo zbrani vsi, ki se upirajo cerkvi in njenemu delovanju, od katerih nekateri ne priznajo božanstva Jezusovega, nekateri celo Boga, večnost in neumrjčnost duše tajé. Dvojno svetovno naziranje bode oba tabora ločilo: krščansko in materijalistično.

Iz tega dvojnega naziranja pa izhaja nasprotnost vsega mišljenja in življenja. Saj o duhovni in državni gosposki, o

družini in zakonu, o namenu vzgoje in šole, o delu in počitku, o bogastvu in siromaštvu, o razliki nižjih in višjih stanov, o znanstvu in umetnosti, o pravici in krivici, o zemeljskem in večnem poklicu človeka, sploh o vsem zasebnem, cerkvenem, političnem in družabnem življenju zavedni kristjan misli in sodi in živi vse drugače, da večinoma naravnost nasprotno od človeka, ki samo dejansko, ali pa dejansko in teoretično taji cerkev, Kristusa, Boga, večnost.

Iz načelne, notranje, tako globoko segajoče razlike pa sledi zunanja silna borba v družini, v društvu, v državi, ker vsaka stranka napenja vse sile, da družinski, družabni in državni red uravna po svojih bitno različnih, popolnoma nasprotnih načelih. To je bistvo borbe našega časa, zato je borba tako ljuta in besna.

In kaj vidimo v tej borbi? Merodajni so nam vodniki v obeh taborih, ki si pristašev iščejo, da svoje čete pomnožé in si občno zmago zagotove. Ljudstvo je pa v sredi, vabijo ga k sebi načelniki tabora krščanskega, mamijo ga k sebi načelniki nasprotnega tabora. S kakimi sredstvi? S poukom po časopisih in knjigah, po družabni organizaciji, kjer dobivaje udje materijelnih koristi in po politični organizaciji, kjer naj bi si pridobili nadvlado v državi. Zraven se vprizarjajo shodi, kjer se udje za namene dotične stranke pripravljajo in navdušujejo.

Kaj ne, resen je položaj! Odtod pa izvirajo za nas duhovnike posebno imenitne in nujne naloge. Ne bi storili dovolj, ko bi doma sedeli, učili se in molili, v cerkvi maševali, pridigovali in sv. zakramente delili, ter v šoli eno urico ali dve uri na teden katekizem razlagali. Tega sicer ne smemo opustiti: toda to tiho delo za naše čase ne zadostuje. moderno pastirovanje od nas mnogo več zahteva. Zato nam je ljubljanska sinoda pokazala obsežno polje družinskega, družabnega in političnega dela. Tega dela ste se že sedaj večinoma bolj ali manj spretno poprijeli, ali se ga vsaj poprijemate.

Prosim, prečitajte še enkrat lanski duhovnikom namenjeni pastirski list (Škof. list. 1905 št. 1.).

Ko pa dobimo splošno in enako volivno pravico, bomo morali še bolj živahno, še bolj vsestransko, še bolj neustrašeno, še bolj složno delovati in to vedno brez prestanka, posebno pa še ob času volitvenih borb. Ali ne vidite, kako se načelniki nasprotnega tabora zbirajo in svoje naklepe kujejo? Izdajajo časnike, napravljajo shode in predavanja, snujejo razna društva, hočejo med ljudstvo, vabijo k sebi omikano ženstvo, zamamljujejo mladino šolsko, akademično, trgovsko, kmetiško, pa tudi s strahovanjem hočejo vplivati. Ker vstrezajo ljudskim strastem v literaturi, v govorih, v zabavah, ni čuda, da par zgovornih in spretnih agitatorjev more vso župnijo vznemiriti, razdvojiti in vsaj omahljivce v svoj tabor zapeljati.

Kaj naj storimo, da ljudstvo ohranimo v krščanskem taboru? da ga utrdimo zoper zamamljivo in spretno zapeljavanje po časopisih, po shodih, po krčmah, posebno ob času volitev, ko se boj zanese do zadnje vasi in v najbornejšo siromaško kočico?

Najpoprej moramo ljudi natančno poučiti o značaju našega vojskovanja, družinska, družabna in politična vprašanja naj razumejo, jasen naj jim bo pomen volitev, jasna tudi njihova odgovornost pred Bogom. V ta namen širite naše časnike politične in strokovne¹⁾, posebno časnika „Slovenec“ in „Domoljub“; poskrbite, da bo Domoljubov v vsaki vasi več, Slovenec vsaj po eden; v krčmah naj bota oba lista. Ne pozabite vzgojnih naših listov: „Vrtec“, „Angeljček“, katere širite med šolsko mladino! Priporočajte staršem „Detoljuba“! Svarite pred nasprotnimi listi²⁾, naj se vsakdo sramuje čitati tako umazane in lažnjive časopise, naj se vsakdo boji po njih zabresti v verske dvome in grozne zmote.

Pa to še ni dovolj. V današnjem vrvenju ni mogoče, da ostane na nogah posameznik,

¹⁾ Synodus str. 103. § 2.

²⁾ Ibid. str. 101. 102.

mora pasti in se pogubiti. Le v društvu se moremo rešiti! Zato snujte in vodite razna vedno priporočevana društva. Za pouk in za trdno, zanesljivo izobrazbo so posebno imenitna izobrazovalna, ali vsaj bralna društva.¹⁾ Le-tu se člani podučé, da spoznajo tek časa in važnost vsega našega gibanja za vse življenje časno in večno. Ali niste po poklicu dolžni snovati taka društva vsaj v večjih, v bolj nevarnih krajih, blizu mest, ob velikih cestah, kjer so večrazredne šole, uradnije, kjer je kak mogočen podjetnik ali obrtnik?

Poskrbite tudi za časno blaginjo našega ljudstva. Zato le z vnemo sodelujte vsaj moralno z besedo in spodbudo, kjer potrebno tudi z delom pri odboru ali načelstvu, da se osnujejo in pametno vodijo razna gospodarska društva: posojilnice, mlekarne, gospodarske zadruge.²⁾ „Čebelice“ naj se razmnožé in ljudstvo varčevati učé.³⁾

Toda ljudstvo ne bo zanesljivo in značajno, marveč vedno omahljivo in nasprotnikom pristopno, ako ne bi prav posebno skrbno negovali in pospeševali moralnega njegovega življenja. Zato ne pozabite na sistematičen pouk mater,⁴⁾ da bodo sposobne otroke svoje zares premišljeno in razumno odgojevati; v šoli pazite na vzgojno stran poučevanja⁵⁾; mladeniče in dekleta vabite v Marijine družbe⁶⁾, ki so nasprotnikom trn v peti; družine posvečujte s pomočjo bratovščine sv. Družine⁷⁾ in tretjega reda⁸⁾. Vsa prizadevanja Vaša pa naj vodijo ljudi pred tabernakelj na božje Srce Jezusovo.⁹⁾

V tem smislu in pravcu delovati je nujno potrebno. Peklenske sile ne mirujejo, mi-

rovati tudi mi ne smemo. Ali ne vidite Zveličarja v jaslicah, na križu, v zakramentu? Kaj trpi On, da reši in zveliča naše duše? In mi bi se križa, napornega dela in preganjanja bali? Posebno gospodje po malih župnijah, ne počivajte: na delo! Kdor začne delati, njega delo vedno bolj veseli, tolaži in na nov napor spodbuja. Kdor se pa dela plaši, izgubi pogum, ne upa se ga poprijeti in išče raznih ničevnih izgovorov, da si umiri svojo vest, da se oprosti odlokov škofijskih, od priganjanja svojih cerkvenih poglavarjev.

Na pogostih shodih družbe „Sodalitatis“, ki se hvala Bogu pri nas tako lepo razcvita in obilno najplemenitejšega sadu rodi, se gospodje za vsestransko delo navdušujte in za enotno delo dogovarjajte!

II. „Kanzelparagraph.“

Nasprotniki katoliške cerkve, slovenski in nemški, so večkrat že, posebno lani klicali po „Kanzelparagraphu“, misleč, da bi nam s tem mogli jezik zavezati.

Nočem omeniti, da zbornice deželne ali državne nobene pravice nimajo vmešavati se v cerkvene zadeve in bi bili dotični §§ popolnoma neveljavni ker izdani od nepristojne oblasti, pač pa moram reči, da bi tedaj mi z apostelnom Pavlom klicali „verbum Dei non est alligatum“, in bi vendarle na prižnici v cerkvi oznanjevali večne resnice in pri raznih tudi političnih in družabnih dolžnostih ljudstvu povedali, kaj je greh in kaj ni greh, pa naj bi to komu ljubo bilo ali ne.

„Kanzelparagraph“ je vrh tega zastarela stvar sedaj, ko imamo toliko časopisov, toliko tudi političnih društev, ter moremo razne shode prirejevati in tam ljudstvo podučevati. Naj se nam le „Kanzelparagraph“ skuje, za časnike, društva in shode se nam mora pa vendarle pustiti popolna po veljavnih postavah zajamčena svoboda.

No, pa saj že imamo „Kanzelparagraph“ in sicer izdan od pristojne oblasti na naši ljubljanski sinodi. V poglavju IV. oddelka četrtega se govori o raznih dolžnostih duhov-

1) Ibid. str. 104. § 3. posebno str. 27. b in 28; natančno Društveni koledarček 1906 str. 29–100.

2) Synodus str. 90–97.

3) Ibid. str. 31. e; točno in lepo je „Navodilo voditeljem Čebelice“ v društvenem koledarčku str. 139–150.

4) Synod. str. 12 „Škof. List“ l. 1904 str. 57 sqq. str. 64.

5) Synodus str. 14. 15. str. 20–23.

6) Ibid. str. 28–30.

7) Ibid. str. 37–52.

8) Ibid. str. 71–83.

9) Ibid. str. 54–65.

nikovih, tu je pa § 2.¹⁾ „de sacerdote qua concionatore“ o duhovniku kot pridigarju, torej pravi Kanzel §. Na temelju splošnih cerkvenih postav je povedano, kaj naj se pridiguje in kaj se pridigovati ne sme. Tu je rečeno, „naj se osebne razžalitve na prižnico ne nosijo, naj se na prižnici nikdo ne imenuje in tudi tako ne označi, da ga vsakdo lahko izpozna; svari se, da naj pridigar niti tedaj ne bode prestrog, kadar mora javne hudobije bičati: nazadnje se tudi omenja, naj se na prižnico ne nosijo zgolj politična vprašanja. Toda koj se doda, „da stvari na videz politične zadevajo prav pogostokrat verstvo samo“ n. pr. cerkvene pravice do zakona in do šol, dolžnost voliti v zbornice sposobne in krščanske može, in „da se o teh stvareh more, v časih tudi mora na prižnici govoriti, toda pomirljivo, modro, stvarno in jedrnato.“

Ker bode leto 1906 nevarno in viharo leto, vse gospode prav nujno prosim, da izvolite omenjeni „Kanzelparagraph“ točno prečitati in dobro premisliti.

III. Sveti zakon.

Vse okolnosti kažejo, da pride v državni zbor predlog o zakonski zvezi in se bode zahtevala postava, da se sv. zakon more razdreti in da se odstrani zadržek sv. reda, zadržek slovesnih obljub in zadržek različnosti v veri (disparitas cultus). Skoraj gotovo se bode zahtevala celo civilna poroka.

Vam, p. n. gospodje, ni treba še-le dokazovati, kaka krivica se bo s tem zgodila sveti cerkvi in sv. zakonu, ki je zakrament in torej ozir veljavnosti ne spada pod civilno zakonodajstvo. Ako država določuje o veljavnosti zakona, ako dopusti zakonsko vez raztrgati in ako zahteva civilno poroko, tedaj hoče sveti zakon oropati religioznega značaja in ga staviti v vrsto navadnih pogodb. Kolika krivica za katoličane, kolika škoda za družinsko, družabno in državno življenje!

Ali bi mogli to nevarnost preprečiti? Morda se nam posreči, ako katoliško ljudstvo pravo-

časno o nevarnosti podučimo in mu natančno razložimo, kaj je sv. zakon in njegov pomen za družino in državo: ako ga opozorimo na resne nevarnosti, ki bi nastale, ako bi se proglasilo, da se zakon more razdreti in bi se nekateri zadržki odstranili, in ako mu povemo, da civilni zakon pred cerkvijo in pred Bogom ni veljaven, marveč le pot v nesramno priležništvo.

Želim, da bi p. n. duhovni pastirji o tem pridigovali, morda o sv. zakonu več zaporednih govorov zasnovali. Tako bodo ljudje pripravljani za čas, ko se bode v državnem zboru začelo o sv. zakonu razpravljati. Onda se bodedo morali ganiti na obrambo pravic sv. cerkve in krščanskih družin; treba bode sklicati ljudskih shodov po vsej škofiji, skleniti odločnih ugovorov zoper nameravano krivico in poslati jih v državno zbornico. Morali bodedo govoriti jasno in glasno, da nas bode državna zbornica slišala. Naši vrli časopisi nas bodo podpirali; naši državni poslanci pa bodo v državnem zboru z mogočno in veljavno besedo v imenu vseh vernih Slovencev pobijali grde nakane sovražnikov Kristusovih.

IV. Alkohol.

Vojska zoper nezumno uživanje opojnih pijač se je lani nadaljevala. Uspehov še ni mnogo, toda nekoliko jih je. Imamo „Piščalko“, ki z mladeniško navdušenostjo in z mladeniškim pogumom vodi sveto borbo zoper alkohol. Zdi se, da njena ideja napreduje. Dokaz napredka je dejstvo, da ima toliko naročnikov, in da se je ustanovilo društvo „Abstinent“, ki ima precej udov v Ljubljani in zunaj Ljubljane, med duhovniki in lajiki.

Res je, kar prav dobro trdi naš „Obzornik“¹⁾: „Abstinentje morajo biti dvoje vrste. Prvič: pijanci. Pijanci morajo biti iz potrebe. Za pijance je navadno abstinenca edina rešitev . . . Drugič: abstinentom pa mora načelovati tudi izbrana četa abstinentov ne iz potrebe, ampak iz ljubezni. Pijanci ne verjamejo, da bi

¹⁾ Synodus str. 156–159.

¹⁾ Letnik 1906. str. 105–106.

bila abstinenca mogoča in neškodljiva, celo koristna in lahka. Zato jim morajo drugi, ki bi jim sicer ne bilo treba, dati zgled abstinence.“

Dalje piše¹⁾ „Tudi naravna vina bi morali uživati le zmerno. Nezmernost ne hasne ne duši ne telesu. „Zmerno“ hoče reči dvoje; prvič: le časih; drugič: le malo. Človek je ustvarjen za delo. Razvedrilo mora biti le neki odmor in med takimi odmori mora biti zmerno pitje le izjema. Razvedrila nudi človeku narava, družina, družba, lahko, prijetno delo. V vsem tem najde pameten človek po navadi mnogo več razvedrila, kakor v vinu. Če si časih privošči vina, si ga more privoščiti le malo.“

„Najprej je treba iztrebiti nesrečne pred-sodke . . . Obenem pa se že mora vršiti reforma. Tako reformo naj bi imele za smoter zlasti verske družbe treznosti. Prvič: otrokom nobene opojne pijače! . . . Drugič: ženi čim manj opojne pijače, a najbolje nobene . . . Tretjič: možje, ki morajo nastopati v javnosti, si pač smejo časih privoščiti v poštenu družbi kupico vina . . . Cetrlič: k vsemu temu naj pridruži Cerkev svoja mogočna vzgojna sredstva. Uči naj . . . nauk zatajevanja in daje naj vsem moči s svojim zgledom, s svojo molitvijo in s svojimi svetotajstvi.“ Tako „Obzornik“.

Moglo bi se dodati, kako precej zdravnikov trdi, da vino ne škoduje, ako se ga tudi vsak dan pri kosilu in pri večerji popije kupica. Tudi vsakdanja izkušnja dokazuje: visoko starost čili na duhu in telesu dosežejo mnogi, ki pijo malo, ne preveč močnega vina, ne na tešče, in le pri obedih. Velika škoda abstinentnemu gibanju je preostra polemika, v kateri se tudi treznost, ki je vendar čednost, obsoja in zametuje in se pripisuje pitju sploh, kar bi se moralo le nezmernemu pitju pripisovati. Zato naj raste število popolnih abstinentov iz ljubezni, raste število onih, ki le „časih malo“ pijo, vsi ostali pa naj pijo le malo opoldne, morda tudi zvečer, le izjemoma pa

izven obeda. Med vsemi, kar nas je, pa naj vlada caritas!

Naj bi gospodje v tem smislu živeli in delovali. Pri družbah se je že precej doseglo. Molimo in delajmo, posebno z zasebnimi opomini, pa bomo še več dosegli. Žganje pa izkušajmo ljudem pristuditi „Argue, increpa opportune et importune, (sed) in omni patientia et doctrina!“ tudi tukaj velja.

Prosil bi vse za štiri stvari: 1. Zoper nezmernost sploh in zoper žganje posebej v nemajte srca šolske mladine, da se jim nezmernost in žganje sploh kar prignjusi; tudi pri podučevanju mater na to ne pozabite.

2. Borite se zoper razvade, kjer je alkohol najbolj nevaren in najbolj nespodoben; n. pr. pri čuvanju mrličev, pri raznih nepotrebnih nočnih delih, morda tudi na svatbah; v nekaterih bolj nespodobnih slučajih bi nam tudi c. kr. vlada pomagala.

3. Zavežimo se, da dopoldne pred kosilom ne bomo opojne pijače pokusili; n. pr. ako pride k Tebi prijatelj dopoldne, ne daj mu piti vina ali piva ali žganja; ali o raznih slovesnostih, naj se pred kosilom ne točijo opojne pijače; po sv. mašah na podružnicah, ali drugih shodih, si prepovejte vino i. dr. Ali bi ne bila bolj zdrava kava, limonada? In ali se ni ravno o takih priložnostih marsikateri izvrsten duhovnik izgubil v sramoto našega stanu, v lastno časno in morda tudi večno nesrečo? Pomislite in delajte! Gospodje župniki, odvadite naše ljudstvo, da ne Vas, ne gg. kaplanov ne bo sililo že dopoldne z vinom! Javno jim povejte, da za to ne marate! Ako Vam postrežejo, naj Vam kave ali kaj družega skuhajo.

4. Držimo se natanko sinodalnih določb o treznosti in obiskavanju gostiln.¹⁾ Navadno so v gostilnah začetki škandalov, ako se kdaj kateri dogodi v našem stanu.

Da bi se omejilo in odstranilo škodljivo uživanje žganja, se priporoča sadjereja, ker je

¹⁾ Ibid. str. 104. 105.

¹⁾ Synodus str. 142—144.

sadje jako zdravo posebno za mladino, in je zdrav tudi mošt iz njega narejen, pa se pri poletni vročini jako dobro prileže.

V. Kapelani in cerkveni spisi.

Pri shodu p. n. gospodov dekanov v septembru leta 1905 je pri razpravi o župnijski pisarni referent rekel¹⁾: „Župniki naj dajo kapelanom priliko vaditi se v spisovanju matic s tem, da jim dajo matice prepisat“ (kopije). Sušnik: Kapelan naj pri konkurzu pokaže župnikovo spričevalo, da je pomagal v pisarni. Gornik: „Dobro bi bilo, ko bi se kak pouk uvel pri shodih Sodalitatis.“

Ta predlog je jako umesten. V semenišču se bogoslovci o tem ne morejo podučevati. Najboljši učitelj more kapelanom biti ljubezniv župnik. Saj vsakdo sam ve, kako mučno je, ako kapelan postane župnik, pa o maticah, posebno o upravi cerkvenega premoženja in dotičnih knjigah še pojma nima. Posebno težko je onda, ako arhiv ni v redu, ako dnevnik ni točen, ako so knjige o dolžnikih, o ustanovnih mašah pomanjkljive, zastarane, neurejene. Kako si pomagati? Zavoljo tega že sinoda²⁾ naša veleč. gg. župnikom naroča:

„nihil eorum, quae parochus nosse, atque ex officio didicisse tenetur, cooperatore suum ignorare patiatur, praesertim circa ea, quae dispensationes matrimoniales, libros baptismales, archivum ordinandum, statum animarum, administrationem bonorum ecclesiae, atque id genus concernunt, quae etiam ab ipso cooperatore describi postulet, ut juniores practice discere valeant, quae theoretice vix tradi possunt.“

O načinu, kako bi se ta sinodalni odlok izpeljal, naj se pri pastoralni konferenci obravnava in predlože naj se v odobrenje točni sklepi.

VI. Cerkevni molitvenik.

Navadne molitve niso imele povsod istega besedila. Razlikovalo se je besedilo ne le v

posameznih slovenskih škofijah, ampak celo v molitvenikih iste škofije. Čutila se je potreba, da se tej pomanjkljivosti odpomore. To tim bolj, ker je tudi sveta skupščina za obrede v pismu z dne 5. avg. 1898 zaukazala, „naj škofje tistih krajev, kjer je jezik ljudstva isti, poskrbé, da se uvede enaka prestava molitev in pesmi, ki jih ljudstvo rabi v svoji cerkvi: da se tisti, ki gredo iz ene škofije v drugo, ali iz ene župnije v drugo, ne bodo izpodtikali ob katero razliko v molitvah ali pesmih.“

Da bi se zaželena edinost dosegla, so se po dogovoru slovenskih škofov sestavili odbori v Ljubljani, v Mariboru, v Gorici, v Trstu in v Celovcu, ki naj bi po točnih načelih poizkusili doseči edinstveno besedilo, katero naj bi potem škofje vsak za svojo škofijo potrdili. Odbori so delali nad dve leti; za težavo in trud vedó edino oni gospodje, ki so delo vodili.

Sklenili so načelno: 1. v molitvah ne sme biti slovničnih pogreškov; 2. ljudstvu morajo razumljive biti; 3. prestava naj se, kolikor mogoče, prilagodi latinskemu izvirniku; 4. v nebistvenih oblikah naj odloči večina glasov; 5. kjer ni mogoče dobiti soglasja, naj ostane staro, če tudi manj popolno besedilo, saj to nepopolnost odvaga edinost v vseh škofijah.

Največe izpremembe so pri litanijah Mater božje in v tretjem delu litanij vseh svetnikov. Molitev „Češčena Marija“ se ni izpremenila, ker je bilo le preveč raznih in raznoličnih predlogov, kako naj se izpremeni. Namesto „Češčena Marija“ se je zahtevalo „Zdrava Marija“, kar bi bila za naše ljudstvo prehuda izprememba. Namesto „blažena“ se je „blagoslovljena“ že sprejelo, toda nazadnje radi mnogostranih prigovorov zopet opustilo.

Teh okolnosti omenim, da bote umeli molitvenik presojevati pravično. Semtertja bi bila kaka izprememba potrebna, toda ko bi se bila silila, ne bi se bila dosegla edinost. In ravno ta potreba je nagnila slovenske škofo, da so potrdili predloženo sploh jako dobro in lepo, akoravno ne povsod popolnoma do-

¹⁾ Škof. List 1905 str. 88.

²⁾ Synodus str. 174. c.

vršeno besedilo. Kdorkoli izda kak molitvenik, mora to potrjeno besedilo vporabiti. Izpremembe se bodo dopustile le v soglasju vseh škofov. Posebno koristna bo ta okolnost za „družbo sv. Mohorja“.

V molitveniku so v početku najbolj potrebne in navadne molitve; tudi kratka sveta maša, sedaj zapovedane molitve po sv. maši, pa „Tantum ergo“ latinsko in slovensko. Ta del se bo isto tako ponatisnil v novem dodatku h katekizmu. Po njem naj se učé moliti šolski otroci. Obsega 35 strani.

Potem so ponatisnjene štiri od cerkve odobrene in za očitno službo Božjo dovoljene litanije: presv. imena Jezusovega, presv. Srca Jezusovega, Lavretanske litanije in litanije vseh svetnikov. Na strani 36. je povedano, kdaj naj se katere teh litanij molijo, da bode vse bolj duhu dotičnega dneva primerno in pa več razlike, kakor do sedaj. Vsakim litanijam so dodane dotične molitve, in je zraven povedano, kdaj naj se molijo. Po litanijah vseh svetnikov so določene one prekrasne cerkvene molitve, kakor jih imamo v brevirju, pa do sedaj pri nas niso bile v navadi. Za vsakimi litanijami je opazka: „Ob praznikih se lahko pristavi cerkvena molitev dotičnega dne.“ Te cerkvene molitve so tiskane po litanijah na strani 74 do 90; vse so jako lepo iz brevirja prevedene. Molijo se pred molitvijo k sv. Rešnjemu Telesu, ker je tako po cerkvenih predpisih, n. pr. pri sv. mašah. Po litanijah zado- stuje moliti 3 krat „Oče naš“, 3 krat „Češčena Marija“ in na koncu enkrat „Čast bodi.“

Za litanijami in za cerkvenimi molitvami o raznih praznikih sledé najbolj potrebna vprašanja in odgovori iz katekizma za porabo pri popoldanski službi Božji. Dalje je križev pot po sv. Leonardu vnovič lepo in slovnično pravilno prestavljen. Od strani 127. so razne molitve za različne potrebe. Omenim devetdnev- nico k sv. Duhu pred binkoštni, pripravno posebno za birmance; molitve za dan svetega Marka in križev teden. Posebno krasna je molitev na strani 161 do 167: „Obnovitev po- svečenja presv. Srcu Jezusovemu“, zaukazana

za goriško nadškofijo vsako leto v nedeljo po prazniku presv. Srca Jezusovega po primernem govoru. To se priporoča tudi za našo škofijo.

Na koncu str. 187 do 202 so še nekatere „orationes liturgicae“: benedictio cum Sanctissimo, pange lingua, invocatio Spiritus Sancti, aspersio aquae benedictae, preces post missam.

Ta molitvenik za cerkveno po- rabo je že dotiskan in sicer prav ukusno; tiskala ga je „Zadružna tiskarna“, založil pa knezoškofijski ordinarijat. Ta molitvenik naj se te tekom I. 1906 povsod vpelje in molitve po njem vravnajo.

Da bode ljudstvo moglo skupno z duhovnikom moliti, pripravlja se izdaja v manjšem priročnem formatu. Upam, da bodo ljudje po tem molitveniku radi segli in da jim bode prav mnogo k pravi in koristni pobožnosti pripomogel.

VII. Gospodom dekanom.

Letos pride volivna borba. Iz razlogov s početka in že pogostokrat omenjenih mi ne moremo in ne smemo rok križem držati. Posebno ako se dovoli svobodna kolportaza in splošna enaka volivna pravica, moramo svoje dolžnosti kot skrbni in pazljivi duhovni pastirji natančno izpolnjevati.

Pri napornem in vsestranskem delu, posebno pri borbi zoper razširjevanje naših lažnjivih in zmotnih, protikrščanskih in nesramnih listov, pri odbijanju raznih protikrščanskih agitatorjev in njihovih shodov bi se pa mogli kaj zaleteti, svoj mir izgubiti in kako besedo izreči, za kar bi nas tožarili, kakor se je to že dogodilo.

Na vse te okolnosti se moramo že sedaj pripravljati. Posebno jasna nam morajo biti načela, po katerih hočemo edino in složno postopati. V naši sinodi nam je pot začrtana:

1. *Vigilantia pastoralis* nam je sedaj sveta dolžnost. Naj gospodje točno preudarijo navodilo naše sinode.¹⁾

¹⁾ Synodus str. 186. 2.

2. Jasna nam morajo biti načela za volitve, da bodemo z ljudstvom vred odajali svoje glasove po svojem krščanskem prepričanju. V tem oziru imamo težkih dolžnosti, ki nas v vesti pred Bogom vežejo. O teh načelih in njihovi uporabi za razne slučaje moramo tudi ljudstvo točno podučiti. Le na ves glas mu povejmo, da pred Bogom greši, kdor voli za poslanca moža protivnega sveti katoliški cerkvi in sv. veri, moža, ki se baha, da pripada svobodomiselni stranki: saj vemo, kaj je svobodomiselnost, namreč svoboda misliti svetim razodetim in večnim resnicam nasprotno, torej svoboda misliti laž in zmoto. Tudi o tem imate navodilo v naši sinodi.¹⁾

3. Tudi svoje politično delovanje moramo svojemu stanu primerno uravnati. Na tem polju bi se mogli najprej preveč zaleteti. Zato se pripravimo, da nastopimo odločno, toda z nekakim mirom v zavesti pravičnosti idej, katere mi zastopamo, pa naj nas nasprotni agitatorji še tako besno napadajo, še tako nesramno opravljajo in obrekujejo. Za tak možat mir tudi ljudstvo spodbujajmo. Previdni bodite kot dopisniki v dobre naše liste: malenkostnih osebnosti ne vlačite po časnikih, le javno delovanje, dobro in slabo, sporočajte, prvo hvalite, drugo grajajte; izraze izbirajte pazljivo; polemika naša naj bode jasna, stvarna in plemenita. Naši listi naj ljudstvo izobrazujejo, naj mu srce oplemenjujejo, naj mu surovost pristudijo; zato pazite, da ne boste vzbujali surovih strasti; posebno previdni bodite. ko govorite o ljudski volji, ker tu se prav lahko zabrede v najhujše zmote. Naša sinoda podaja v tem vedno veljavna načela.²⁾

4. Še bolj previdni bodimo na prižnici. Ni dobro vedno in vedno grajati. Dr-

žimo se pastoralnih pravil o svarilnih govorih. Tudi ni dobro vedno o slabih časopisih govoriti. Beseda „liberalec“ naj se nikoli na prižnici ne sliši. Ta marsikje može iz cerkve izžene. Vendar je pa boljše, da prihajajo v cerkev. Marsikateri drži z liberalno stranko, pa je v srcu našega mišljenja in še v cerkev prihaja; radi teh bodimo na svetem mestu v besedah previdni, nikogar ne žalimo. Prizadevajmo se dotične zmote kot take dokazati in nasprotno resnice bistro razložiti. Natančno izpolnjujmo dotična sinodalna navodila.¹⁾

Gospode dekane prosim, naj poskrbe, da se pri shodih Sodalitatis ta le pastirski list in omenjena navodila sinodalna prečitajo, naj se o njih razgovarja in naj se vsi gg duhovniki za primerno postopanje odločijo in vnamejo.

VIII. Konec.

Prosim, naj se ta moj pastirski list uvažuje, zato večkrat preudari, da boste mogli v njegovem duhu postopati in ljudstvo poučevati. Časi so resni, časi so usodepolni. Vojščkaki Kristusovi smo, zato le pogumni ostanimo: On je z nami. Delajmo, še več pa molimo. Molimo, naj Gospod vojskinih trum podeli zmago našemu orožju, ki ga vihtimo edino za obrambo Njegovih kraljevih pravic, ki jih ima kot Stvarnik in Odrešenik nad posamezniki, nad družinami, nad narodi in nad državami; molimo, naj On osramoti sovražnike svojega imena in naj vse hudobne nakane njihove prepreči. Mudimo se radi pred tabernakelnom, presv. Srcu Jezusovemu delajmo silo! Z nami naj bode prečista Devica in Mati Božja Marija, po Njej k Jezusu, po Njej k zmagi nad peklenskimi silami!

Bog z Vami!

¹⁾ Synodus str. 156—159.

¹⁾ Synodus str. 123—125

²⁾ Synodus str. 165—168.

V Ljubljani na praznik presv. Imena Jezusovega 1906.

✠ Anton Bonaventura

knezoškof.

2.

Razne konference.

Razen prekristnih sestankov „Sodalitatis“ smo vpeljali shod dekanov v Ljubljani¹⁾ in potrdili pastoralne konference v dekanijah po točno določenem redu.²⁾ Dolžan sem za nje primerno tvarino predložiti.

1. Shod p. n. gg. dekanov.

Shod p. n. gg. dekanov sklicujem v smislu sinode koj po veliki noči in sicer v četrtek 19. aprila v škofijski palači ob 8. uri dopoldne. H konferenci se vabijo tudi p. n. gospodje arhidjakoni, predstojniki redov in po en zastopnik obeh kapiteljnov. Obravnavali bodo nastopne tvarine:

1. Definitivni šolski in učni red za ljudske in meščanske šole.
2. Ureditev raznih zapovedanih prispevkov, posebno onih za sv. Očeta.
3. Pravila za cervene sedeže.
4. Altarji pri župnijskih in podružnih cerkvah: kakšni morajo biti, kaj je pri nas pomanjkljivega?
5. Ves red v zakristiji.
6. Red za cerkvenike in organiste.
7. Postopanje ozir ključarjev.
8. Kolportaža.

Ministerstvo je izdalo definitivni red za naše šole. Nekateri paragrafi se tičejo cerkve in duhovnikov; o teh hočemo izpregovoriti. Da se vsakdo lahko informira, dobi vsak gg. dekanov po en iztis knjižice: „Das Reichsvolksschulgesetz . . . einschließlich der definitiven Schul- und Unterrichtsordnung“. Izvolite samo tiste paragrafe naglasiti, kateri morda gospodom duhovnikom v pastirstvu ne ugajajo.

Zaradi žalostnih razmer na Francoskem so se prispevki sv. Očeta tako zmanjšali, da je Vatikan v velikih stiskah. V Rimu želé doznati, koliko bi mogla vsaka škofija letne pomoči poslati, da morejo računati s stanovitnimi dohodki in po njih urediti svoje gospodarstvo. Zato se hočemo dogovoriti, kako bi to prepotrebno podporo za sv. Očeta v naši škofiji dobro uredili. Ob enem se moremo še o drugih že običajnih prispevkih posvetovati.

Stvari pod 3. 4. 5. 6. 7. bodo predmeti prihodnje sinode. Rad bi vedel nazore p. n. gg. dekanov, da morem potem za sinodo vse določbe tako sestaviti, kakor to zahtevajo okolnosti in potrebe naše škofije.

2. Pastoralna konferenca.

Pastoralne konference naj se po raznih dekanijah vrše, kakor se je na sinodi zaukazalo.³⁾ Obravnava naj se nastopno gradivo:

1. Ali se morejo uporabiti vzgojni nazori knjige: Th. Wilhelm, „Das sexuelle Leben und seine Bewertung in der Erziehung der Kinder“, Donauwörth, 1906, strani 63?

2. V katerih župnijah naše dekanije so izobraževalna ali vsaj bralna društva že ustanovljena? Kje bi bilo potrebno, ali vsaj koristno jih še ustanoviti? Kako uspevajo?

3. Quenam sunt causae masturbationis in iuvenibus, quanam remedia efficaciac suadenda ab educatoribus, praeprimis a confessariis?

4. Solvatur sequens casus:

Melchior caupo amplam habet tabernam, in qua cibum et potum — promiscue licita cum illicitis — subministrat hospitibus; potum etiam eis, quos praevidet se inebriaturos.

In taberna sua habet diversa folia mala et bona, etiam folia prohibita lege dioecesana, quae proponit publice omnibus; etiam domestici in eis legunt.

Exemplo aliorum cauponum impulsus aliquoties publicas instituit choreas, partim suo nomine, partim aliis aulam suam locando ad saltationes, quae saepe protrahuntur in seram noctem, plenae diversis incitamentis.

Parochus, videns ita fieri mala multa, urget et monet Melchiorum, ut folia mala amoveat, ut choreas tales in domo sua praetermittat; sed frustra.

Melchior enim diversas habet paratas excusationes; veluti quod etiam alii caupones ita agant, et quod deberet claudere tabernam suam, si media ista non adhiberet; et quod excessibus, in quantum facile potest, prospiciat.

Quaeritur:

1. Quando peccant caupones praebendo cibos vetitos, vel ministrando vinum?

2. Quomodo peccant caupones tenentes folia prohibita et ea hospitibus proponentes?

3. Suntne choreae licitae an illicitae; quomodo peccant ad choreas invitantes, vel domum suam locantes?

4. Quando et quomodo peccant musici ad choreas cooperando?

5. Quid sentiendum de modo agendi cauponis Melchioris, quid valent ejus excusationes?

6. Quomodo instruat parochus caupones et musicos in his rebus?

Prvo in drugo vprašanje naj se razpravlja na konferenci. Želi se, toda ne zapoveduje se, da kateri gospodov izdela pismen elaborat; zadostuje bolj točen in obsežen zapisnik o razgovoru in sklepah. Vsakako pa naj p. n. gg. dekani določijo posebne referente, ki naj vprašanja proučé. En iztis pod prvo točko konferenčnih vprašanj omenjene knjižice dobi vsaka dekanija v porabo.

Tretje in četrto vprašanje pa naj rešijo pismeno vsi gospodje, ki so po sinodalnih določbah za to zavezani¹⁾ Opozorim tudi na določbe o času, kdaj naj se spisani elaborati izročé gosp. dekanu in o postopku, da bodo razprave na konferenci zares temeljite, poučne in živahne.²⁾

Gospode dekane prosim, naj ne bi pozabili v začetku konference omeniti škofijskih dekretov in važnejših vladnih ukrepov od zadnje konference. Letos

¹⁾ Syn. str. 188.—189. — ²⁾ Syn. str. 189. sequ. — ³⁾ Synodus str. 189—199.

¹⁾ Synodus str. 191. c.

²⁾ Synodus str. 191. d.

prav posebno vsem priporočim misli in prošnje pastirskega lista »vsem gg. duhovnikom«, ki je v tej prvi številki škofijskega lista razglašen.

3. Shod voditeljev Marijinih družb.

Prav lepo se je obnesel shod voditeljev Marijinih družb leta 1904. Izdali smo točno in obsežno navodilo.¹⁾ Potrebno je, da se snidemo zopet. Zato povabim voditelje Marijinih družb na sestanek v ško-

¹⁾ Škof. list, 1904 str. 89—100.

V Ljubljani na praznik sv. Družine, dne 21. januarja 1906.

† Anton Bonaventura
knezoškof.

3.

Kanonična vizitacija in birmovanje v letu 1906.

V letu 1906 bode kanonična vizitacija in birmovanje v nastopnih župnijah:

I. V dekaniji Vrhnika.

1. Bevke, 21. aprila;
2. Vrhnika, 22. aprila;
3. Podlipa, 23. aprila;
4. Horjul, 29. aprila;
5. Polhov Gradec, 30. aprila;
6. Črni Vrh nad Polh. Gradcem, 1. maja;
7. Št. Jošt, 2. maja;
8. Zaplana, 3. maja;
9. Rovte, 4. maja;
10. Logatec, 5. in 6. maja;
11. Borovnica, 7. maja;
12. Preserje, 8. maja;
13. Rakitna, 9. maja.

II. V dekaniji Šmarije.

14. Šmarije, 13. maja;
15. Št. Jurij, 14. maja;
16. Kopanj, 15. maja;
17. Žalina, 16. maja;
18. Lipoglav, 17. maja;
19. Polica, 18. maja;
20. Višnja Gora, 19. 20. maja;
21. Št. Vid pri Zatičini 24. maja;
22. Zatičina, 25. maja.

III. V dekaniji Litija.

23. Litija, 26. maja;
24. Šmartno pri Litiji, 27. maja;
25. Dole, 28. maja;
26. Št. Jurij pod Kumom, 29. maja;
27. Konjšica, 30. maja;
28. Dobovec, 31. maja;
29. Radeče pri Zidanem mostu, 15. julija;
30. Svibno, 16. julija.

IV. V dekaniji Kočevje.

31. Kočevje, 10. junija;
32. Alltag, 11. junija;
33. Mösel, 12. junija.

V. V dekaniji Ribnica.

34. Škocijan pri Turjaku, 15. junija;
35. Turjak, 16. junija;
36. Velike Lašče, 17. junija;
37. Rob, 18. junija;
38. Struge, 28. junija;
39. Dobropolje, 29. junija;
40. Velike Poljane, 30. junija;
41. Ribnica, 1. julija;
42. Grčarice (Masern), 2. julija;
43. Dolenja Vas, 3. julija;
44. Sodražica, 4. julija;
45. Sv. Gregor, 5. julija;
46. Gora, 6. julija;
47. Draga, 7. julija;
48. Loški Potok, 8. julija.

VI. V dekaniji Leskovec.

49. Krško, 22. julija;
50. Boštanj, 2. septembra;
51. Studenec, 3. septembra;
52. Sv. Duh, 4. septembra;
53. Križevo, 5. septembra;
54. Čatež ob Savi, 6. septembra;
55. Velika Dolina, 7. septembra;
56. Cerklje, 8. septembra;
57. Kostanjevica, 9. septembra;
58. Bučka, 10. septembra;
59. Škocijan, 11. septembra.

VII. V dekaniji Semič.

60. Planina (Stockendorf), 14. septembra;
61. Semič, 15. septembra;
62. Črnomelj, 16. septembra;

63. Dragatuš, 17. septembra;
 64. Vrh, 18. septembra;
 65. Vinica, 19. septembra;
 66. Preloka, 20. septembra;
 67. Adlešiči, 21. septembra;
 68. Podzemelj, 22. septembra;
 69. Metlika, 23. septembra;
 70. Radovica, 24. septembra;
 71. Suhor, 25. septembra.

VIII. V dekaniji Ljubljana.

72. Brezovica, 24. aprila.

Upam, da v tej vrsti ne bo potrebno, kaj posebnega menjavati. O predmetu kanonične vizitacije, o pripravi za njo in o redu velja vse, kakor se je določilo v sinodi.¹⁾ Izvolite dotične določbe prečitati. Posebno prosim, izvolite paziti na nastopne točke:

1. na določbe o botrih²⁾;

¹⁾ Syn. str. 212 sqq. — ²⁾ Syn. str. 215. d.

V Ljubljani na praznik sv. Družine, 21. januarja 1906.

2. na „promemorijo“, za katero se ne pošlje nikak obrazec, marveč naj se točno in obsežno sestavi po navodilu sinode¹⁾ in škofu po prihodu v župnišče izroči;

3. pri prihodu naj se opravi vse, kakor je po sinodi naročeno²⁾. Ko se sv. Rešnje Telo izpostavlja, naj se primerna pesem zapoje; onda se moli 3 krat „Oče naš“ in „Češčena Marija“ in za sklep „Čast bodi Očetu“; za tem se podeli sv. blagoslov ritu Romano, ali pa manj slovesno med pesmijo „Sveto . . .“;

4. tudi za šolo se je v sinodi vse točno določilo.³⁾ Opozorim na red otrok po razredih, na red pri izpraševanju in na zapisnik tvarine. Pri izpraševanju naj se vsaj deloma, posebno pri najnižjem oddelku, postopa po načinu, kakor da se tvarina še le prvič razlaga.

Daj Bog Vam in meni potrebnega sv. blagoslova!

¹⁾ Syn. str. 217. in 294. — ²⁾ Syn. str. 217. in 218. b. — ³⁾ Syn. str. 218. c.

† Anton Bonaventura
škof.

4.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se župnija Hrenovice v postojniški dekaniji, stoječa pod patronstvom cesarjevim. — Prosvinci za to župnijo naj naslové svoje prošnje na vele-

slavno c. kr. deželno vlado v Ljubljani. — Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem določi 28. dan februarja 1906.

5.

Škofijska kronika.

Zavodi sv. Stanislava. Visoko c. kr. ministertvo za bogočastje in nauk je izjavilo z razglasom z dne 14. januarja 1906, števil. 48639 ex 1905, da je knezoškofijsko zasebno učilišče za poduk v gimnazijskih učnih predmetih v Šent-Vidu nad Ljubljano upravičeno nazivati se zasebna gimnazija. Hkrati je tej gimnaziji za šolsko leto 1905/1906 glede prvega razreda podelilo pravico javnosti.

Podeljena je bila župnija sv. Petra v Ljubljani tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Frančišku Pavliču.

Kanonično umeščen je bil č. g. Frančišek Pavlič na župnijo sv. Petra v Ljubljani dne 25. januarja 1906.

Premeščeni so bili č. g. g.: Lavrencij Lah iz Žirov kot župni upravitelj na Goro nad Idrijo; Jakob Razboršek od Sv. Jošta nad Kranjem v Žiri; Ivan Debevec iz Kranja kot župni upravitelj v Bu-

danje; Ivan Barle iz Tržiča v Kranj; Frančišek Zajc iz Koprivnika (Nesseltal) na Kočevskem v Tržič; Alojzij Perz, kapelan v Kočevski Reki (Rieg) je nameščen kot župni upravitelj ondi.

Začasni pokoj je dovoljen č. g. Karolu Cemetu, župniku v Dolu; stalni pokoj pa č. g. Antonu Bercetu, bivšemu župniku boštanjškemu.

Umrli so č. g. g.: Ivan Oblak, častni kanonik, upokojeni župnik in dekan kamniški, dne 4. jan. 1906 v Kamniku; Matej Pintar, upokojeni župnik šentgotarski dne 14. januarja 1906 v „Leonišču“ v Ljubljani; Anton Zupan, c. in kr. kurat mornariške bolnice v Pulju, dne 19. januarja 1906; Josip Jaklič, kanonik kolegijatnega kapitlja v Novem mestu, dne 22. januarja 1906.

Priporočajo se v molitev častitim gospodom duhovnim sobratom.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, dné 26. januarja 1906.